

Inteligentna tablica interaktywna

Skrócona instrukcja obsługi

ZHEJIANG DAHUA VISION TECHNOLOGY CO., LTD. V1.1.0

Wprowadzenie

Informacje ogólne

W tym podręczniku przedstawiono funkcje i sposób działania inteligentnej tablicy interaktywnej (zwanej dalej "tablicą"). Przed rozpoczęciem korzystania z tablicy należy uważnie przeczytać podręcznik i zachować go do wykorzystania w przyszłości.

Instrukcje bezpieczeństwa

W podręczniku mogą być używane następujące hasła ostrzegawcze zdefiniowane w poniższej tabeli.

Hasła ostrzegawcze	Znaczenie
ZAGROŻENIE	Oznacza poważne zagrożenie, które może spowodować poważne zranienie, a nawet zgon, jeżeli nie zostaną podjęte działania zaradcze.
	Oznacza średnie lub nieznaczne zagrożenie, które może spowodować drobne lub umiarkowane zranienie, jeżeli nie zostaną podjęte działania zaradcze.
	Oznacza potencjalne zagrożenie, które może spowodować zniszczenie mienia, utratę danych, obniżenie wydajności lub nieoczekiwane skutki, jeżeli nie zostaną podjęte działania zaradcze.
Or PORADA	Ułatwia rozwiązywanie problemów lub zaoszczędzenie czasu.
🛄 UWAGA	Dodatkowe informacje potwierdzające lub uzupełniające treść podręcznika.

Historia wersji

Wersja	Zakres zmian	Data wydania
V1.1.0	Dodano serię 55 cali.	maj 2022 r.
V1.0.0	Pierwsze wydanie.	marzec 2022 r.

Opis podręcznika

- Podręcznik jest tylko źródłem informacji referencyjnych. Między podręcznikiem a produktem mogą występować nieznaczne różnice.
- Nie ponosimy odpowiedzialności za straty powstałe w wyniku użytkowania produktu w sposób niezgodny z podręcznikiem.
- Podręcznik będzie aktualizowany zgodnie z najnowszymi przepisami i rozporządzeniami, obowiązującymi w danej jurysdykcji. Szczegółowe informacje można znaleźć w papierowym podręczniku użytkownika, na płycie CD-ROM, skanując kod QR lub odwiedzając naszą oficjalną witrynę internetową. Podręcznik jest tylko źródłem informacji referencyjnych. Między wersją elektroniczną a wersją papierową podręcznika użytkownika mogą występować nieznaczne różnice.

- Wszystkie projekty i oprogramowanie mogą ulec zmianie bez powiadomienia. Aktualizacje produktu mogą powodować rozbieżności między rzeczywistym produktem a informacjami podanymi w podręczniku. Aby otrzymać najnowsze oprogramowanie lub dokumentację pomocniczą, należy skontaktować się z działem obsługi klientów.
- Mogą wystąpić błędy w druku lub odchylenia w opisie funkcji, operacji i danych technicznych.
   W przypadku wątpliwości lub kwestii spornych decydujące będą ostateczne wyjaśnienia lub decyzje firmy.
- Jeżeli nie można otworzyć podręcznika elektronicznego (w formacie PDF), należy uaktualnić oprogramowanie czytnika lub użyć innego popularnego programu obsługującego ten format.
- Wszystkie znaki towarowe, zastrzeżone znaki towarowe i nazwy firm, użyte w tym podręczniku, są własnością odpowiednich firm.
- Jeżeli wystąpią problemy z użytkowaniem urządzenia, należy skorzystać z naszej witryny internetowej albo skontaktować się z dostawcą lub działem obsługi klientów.
- W przypadku wątpliwości lub kwestii spornych decydujące będą ostateczne wyjaśnienia lub decyzje firmy.

Ważne środki ostrożności i ostrzeżenia

Ten rozdział zawiera informacje dotyczące prawidłowej obsługi tablicy oraz zapobiegania zagrożeniom i zniszczeniu mienia. Przed użyciem tablicy należy dokładnie zapoznać się z jego treścią, a podczas korzystania z tablicy należy stosować się do podanych wskazówek.

Wymagania dotyczące przechowywania

- Umieść tablicę stabilnie na platformie nośnej, która jest wystarczająco mocna, aby zapobiec jej upadkowi.
- Nie umieszczaj tablicy w miejscach, w których może być narażona na bezpośrednie światło słoneczne, lub w pobliżu źródeł ciepła.
- Przechowuj tablicę w warunkach dopuszczalnej wilgotności i temperatury (od -20°C do +60°C lub od -4°F do +140°F).

Wymagania dotyczące instalacji

- Nie instaluj tablicy w miejscach, w których może być narażona na bezpośrednie światło słoneczne, lub w pobliżu źródeł ciepła.
- Chroń tablicę przed wilgocią, pyłem i sadzą.
- Zainstaluj tablicę na stabilnej powierzchni, aby zapobiec jej upadkowi.
- Zainstaluj tablicę w odpowiednio wentylowanym miejscu i upewnij się, że wentylacja tablicy nie jest zablokowana.
- Zasilacz musi spełniać wymagania ES1 określone w normie IEC 62368-1 i nie może spełniać wymagań wyższych niż PS2. Informacje dotyczące wymaganego zasilania podano na tabliczce znamionowej urządzenia.
- Tablica jest urządzeniem elektrycznym klasy I. Upewnij się, że zasilanie tablicy jest podłączone do gniazda sieciowego z uziemieniem ochronnym.
- Łącznik urządzenia umożliwia jego odłączenie. Trzymaj tablicę pod dogodnym kątem podczas używania.

Zalecenia dotyczące użytkowania urządzenia

🔨 OSTRZEŻENIE

- Wysokie napięcie wewnątrz tablicy. Nie demontuj tablicy bez obecności wykwalifikowanego fachowca, aby uniknąć ryzyka narażenia na niebezpieczeństwo.
- Niewłaściwe użytkowanie baterii może spowodować pożar lub wybuch.
- Wymień niepotrzebne baterie na nowe, tego samego typu i modelu.
- Używaj standardowego zasilacza sieciowego. Nie ponosimy odpowiedzialności za żadne problemy spowodowane użyciem niestandardowego zasilacza.
- Używaj kabli zasilających zalecanych dla danego regionu i zgodnych ze specyfikacją mocy znamionowej.

 Przed podłączeniem tablicy do zasilania upewnij się, że wszystkie kable są prawidłowo podłączone. Nie przeciążaj gniazda sieciowego ani nie ciągnij za kabel zasilający. Nieprzestrzeganie tych zaleceń może spowodować zapłon lub porażenie prądem.

- Chroń tablicę przed upadkiem i zalaniem cieczami i nie umieszczaj na niej żadnych naczyń z cieczami.
- Używaj tablicy zgodnie ze znamionowym zakresem mocy wejściowej i wyjściowej.
- Nie należy rozkładać tablicy na części bez posiadania profesjonalnej wiedzy na jej temat.
- Używaj tablicy w warunkach dopuszczalnej wilgotności i temperatury (od 0°C do 40°C lub od 32°F do 104°F).
- Tablica jest urządzeniem elektrycznym klasy I. Upewnij się, że zasilanie tablicy jest podłączone do gniazda sieciowego z uziemieniem ochronnym.
- Łącznik urządzenia umożliwia jego odłączenie. Trzymaj tablicę pod dogodnym kątem podczas używania.

Zalecenia dotyczące konserwacji urządzenia

- Przed przystąpieniem do konserwacji wyłącz tablicę z zasilania. Do czyszczenia tablicy nie używaj płynnych środków czyszczących ani środków w sprayu.
- Do czyszczenia powierzchni ekranu wyświetlacza używaj czystej i miękkiej szmatki lub specjalnej ściereczki do czyszczenia soczewek. Do czyszczenia ekranu wyświetlacza nie używaj mokrej szmatki. W przeciwnym razie może to spowodować uszkodzenie ekranu.

Spis treści

W	prowadzenie		
Wa	ażne środki ostrożności i ostrzeżenia III		
1	Wprowadzenie		
2	Zawartość opakowania		
3	Instalacja		
	3.1Przygotowanie		
	3.2Akcesoria do instalacji4		
	3.3Procedura instalacji		
4	Wygląd11		
Do	Dodatek 1 Zalecenia dotyczące bezpieczeństwa cybernetycznego14		

1 Wprowadzenie

Inteligentna tablica interaktywna to zintegrowane urządzenie multimedialne, które łączy w sobie wielkoekranowy wyświetlacz HD, komputer, tablicę elektroniczną, wzmacniacz audio, aplikację i centralny system sterowania.

Tablica obsługuje następujące funkcje i ma następujące właściwości:

- Wyświetlacz LCD 4K HD.
- Przełączanie między systemami Android i Windows (w przypadku systemu Windows musisz zainstalować moduł komputerowy).
- Projekcja z urządzeń takich jak telefony komórkowe i tablety jednym dotknięciem.
- Elektroniczna biała tablica.
- Różne programy, takie jak Microsoft Office oraz odtwarzacze audio i wideo.

2 Zawartość opakowania

Sprawdź, czy opakowanie nie jest uszkodzone. Rozpakuj pudełko i sprawdź, czy wszystkie elementy są kompletne, zgodnie z zawartością pakowania.

Nazwa	llość	Nazwa	llość
Inteligentna tablica interaktywna	1	Kabel zasilający	3
Rysik	2	Skrócona instrukcja obsługi	1
Uchwyt do montażu na ścianie (zainstalowany już na tablicy)	1	Zestaw akcesoriów	2
Pilot	1	—	_

Tabela 2–1	Zawartość or	hakowania
$a D \in [a 2 - 1]$		Jakuwailia

Zestaw akcesoriów zawiera kołek rozporowy × 8, podkładkę plastikową × 6, wkręt samogwintujący × 8 i uszczelkę × 12.

3 Instalacja

3.1 Przygotowanie

Aby zapewnić prawidłowe działanie i bezpieczeństwo, pamiętaj, aby w pierwszej kolejności sprawdzić, czy miejsce jest gotowe do przeprowadzenia instalacji.

Krok 1: Sprawdź uziemienie.

Technologia dotykowa na podczerwień zastosowana w tablicy wymaga, aby miejsce instalacji było uziemione w następujący sposób:

- Napięcie między przewodem pod napięciem i zerowym wynosi 210-240 VAC.
- Napięcie między przewodem pod napięciem a uziemieniem wynosi 210-240 VAC, czyli tyle samo, co między przewodem pod napięciem a przewodem zerowym.
- Napięcie między przewodem zerowym i uziemiającym wynosi 0 lub jest bliskie 0.

Jeśli napięcie między przewodem zerowym a uziemiającym jest wyższe niż 5 VAC, należy zgłosić ten fakt do działu pomocy technicznej.

Krok 2: Sprawdź zasilanie.

Obwód zasilający tablicę powinien być niezależny od obwodów oświetleniowych i innych, aby uniknąć niepożądanych zakłóceń.

Krok 3: Upewnij się, że ściana wytrzyma obciążenie 160 kg lub większe.

Krok 4: Upewnij się, że jest wystarczająco dużo miejsca na tablicę.

Idealna wolna przestrzeń jest o 10 mm większa niż długość i wysokość tablicy.

 $\square$

Jeśli chcesz zamocować tablicę na ścianie, upewnij się, że jest wystarczająco dużo miejsca, aby używać złącz i przycisków po obu stronach tablicy.

Krok 5: Przygotuj narzędzia montażowe.

- Do zamontowania tablicy na ścianie z cegieł lub betonu potrzebne są: młot elektryczny, wiertło, młotek żelazny, klucz płaski, poziomica laserowa lub poziomica alkoholowa, śrubokręt krzyżakowy oraz rękawice ochronne.
- Do zamontowania tablicy na ścianie drewnianej potrzebny jest młotek żelazny, poziomica alkoholowa lub poziomica laserowa, śrubokręt krzyżakowy, wkręty samogwintujące i rękawice ochronne.

3.2 Akcesoria do instalacji

Tabela 3–1 Opis akcesoriów

Nr	Nazwa	llość
1	Uchwyt pionowy	2
2	Uchwyt poziomy	1
3	Śruba do montażu na ścianie ø6 × 50	8
4	Plastikowy kołek rozporowy do śruby	8
5	Uszczelka	12

 $\square$

Uchwyty są zainstalowane do tablicy w momencie jej dostawy.

3.3 Procedura instalacji

Krok 1: Włożyć 2 wkręty M5 × 100 o długości 2-10 mm do uchwytów pionowych.

 $\square$

Śruby M5 $\times$ 100 są już zamontowane do tablicy.

Rysunek 3-2 Włóż wkręty do uchwytów pionowych

Krok 2: Zaznacz na ścianie miejsca wkrętów, a następnie wywierć otwory.

1) Wyznacz odpowiednie miejsce montażu, a następnie zaznacz miejsca wkrętów.

Zalecana wysokość montażu nad podłożem: 80-85 cm

Zalecana wysokość montażu nad podłożem: 80-85 cm

2) Wywierć otwory w zaznaczonych miejscach.

Rysunek 3–5 Wymagana średnica i głębokość otworu

<u>Krok 3:</u> Za pomocą wkrętów do montażu ściennego 6×50 mm przymocuj uchwyt poziomy do ściany i wypoziomuj go.

Rysunek 3–6 Zamontuj uchwyt poziomy

<u>Krok 4:</u> Przymocuj uchwyty pionowe do ściany. Do regulacji wysokości tablicy możesz wykorzystać otwory w pionowych uchwytach. Zamontuj haki na tylnym panelu tablicy za pomocą śrub.

- W przypadku serii 55/65 cali możesz użyć od pierwszego do trzeciego otworu patrząc w kierunku od góry na dół, a maksymalny zakres regulacji wynosi 30 mm.
- W przypadku serii 75/86 cali możesz użyć od pierwszego do siódmego otworu patrząc w kierunku od góry na dół, a maksymalny zakres regulacji wynosi 90 mm.

Rysunek 3–7 Zamocuj uchwyty pionowe (seria 55 cali)

Rysunek 3–10 Zamocuj uchwyty pionowe (seria 86 cali)

Upewnij się, że używasz odpowiedniego śrubokręta.

4 Wygląd

Tabela 4–1	Opis wyglądu
------------	--------------

Nr	Opis
1	LCD.
2	Wejście zasilania. Wejścia zasilania 100-240 VAC. Po podłączeniu do zasilania naciśnij przełącznik kołyskowy, aby włączyć tablicę.
3	Złącze USB 3.0.
4	Magnetyczna powierzchnia do mocowania rysika.
5	Głośnik. Odtwarza dźwięk multimedialny.
6	Lampka wskaźnika. Dioda świeci się na czerwono, gdy tablica jest w trybie gotowości, a na niebiesko, gdy jest normalnie używana.
7	Czujnik światła. Urządzenie rozpoznaje jasność otoczenia za pomocą czujnika światła i automatycznie dostosowuje do niej jasność podświetlenia.
8	Czujnik podczerwieni (IR). Odbiera sygnały z pilota.
9	Złącze RS-232. Przesyła dane między urządzeniami. Złącze RS-232 umożliwia podłączenie do centralnych urządzeń sterujących.
10	LINE OUT. Złącze wyjściowe audio, które łączy się ze słuchawkami lub głośnikiem.
11	 Przycisk zasilania. Naciśnij przycisk, aby włączyć lub wyłączyć ekran. Naciśnij i przytrzymaj przycisk przez 5 sekund, aby włączyć lub wyłączyć tablicę. Gdy blokada dotyku jest włączona, naciśnij przycisk zasilania 3 razy, aby odblokować blokadę dotyku.
12	Złącza panelu bocznego. Szczegółowe informacje na ten temat zawiera tabela 4-2.
13	Mikrofony. Odbierają dźwięk na żywo.
14	Wbudowana kamera HD.

Rysunek 4–3 Złącza (seria 55 cali)

Rysunek 4–4 Złącza (seria 65/75/86 cali)

Tabela 4–2 Opis złącz

Nr	Nazwa	Opis
1	Micro USB	Służy do debugowania systemu Android.
2	HDMI IN	Złącze wejściowe sygnału audio i wideo HD. Umożliwia podłączenie do komputera, dekodera i innych urządzeń wideo z gniazdami wyjściowymi HDMI.
3	USB 3.0	Umożliwia podłączenie do urządzeń USB, takich jak przenośny dysk twardy, pamięć flash USB, klawiatura USB i mysz USB. Są one dostępne zarówno z poziomu wbudowanego systemu Android, jak i opcjonalnego modułu komputerowego OPS.
4	Dotykowy	Przekazuje sygnały dotykowe. Złącze to jest używane razem z portem HDMI, aby umożliwić sterowanie komputerem za pomocą operacji dotykowych na tablicy.
5	Złącze RJ-45	Złącze sieciowe 1000 Mb/s. Podłącza się do kabla sieciowego w celu uzyskania dostępu do sieci.
6	Złącze RS-232	Przesyła dane między urządzeniami. Złącze RS-232 umożliwia podłączenie do centralnych urządzeń sterujących.

Dodatek 1 Zalecenia dotyczące bezpieczeństwa cybernetycznego

Cyberbezpieczeństwo nie jest tylko modnym słowem. Ten problem dotyczy każdego urządzenia połączonego z Internetem. Internetowy monitoring wideo nie jest odporny na cyberzagrożenia, ale podjęcie elementarnych działań w celu ochrony i wzmocnienia zabezpieczeń sieci i urządzeń sieciowych zapewnia ich większą odporność na ataki. Poniższe porady i zalecenia firmy Dahua ułatwią utworzenie lepiej zabezpieczonego systemu ochrony.

Obowiązkowe działania, które należy podjąć w celu zabezpieczenia urządzeń sieciowych:

1. Użycie silnych haseł

Konfigurując hasła, należy uwzględnić następujące zalecenia:

- Użyj co najmniej ośmiu znaków.
- Użyj znaków należących do co najmniej dwóch z następujących kategorii: wielkie i małe litery, cyfry i symbole.
- Nie używaj nazwy konta, nawet zapisanej wspak.
- Nie używaj sekwencji takich jak 123 lub abc.
- Nie używaj duplikatów znaków takich jak 111 lub aaa.

2. Terminowe aktualizowanie oprogramowania układowego i klienckiego

- Zgodnie ze standardową procedurą branży technicznej zalecamy aktualizowanie oprogramowania układowego urządzeń, takich jak rejestratory NVR/DVR lub kamery internetowe, w celu uwzględnienia w systemie najnowszych poprawek zabezpieczeń i oprogramowania. Gdy urządzenie jest połączone z siecią publiczną, zalecane jest włączenie funkcji automatycznego sprawdzania dostępności aktualizacji (auto-check for updates), umożliwiającej uzyskanie w odpowiednim czasie informacji o aktualizacjach oprogramowania układowego wydanych przez producenta.
- Zalecamy pobranie i użycie najnowszej wersji oprogramowania klienckiego.

Zalecenia zapewniające lepszą ochronę urządzeń sieciowych:

1. Stosuj ochronę fizyczną

Zalecamy fizyczną ochronę urządzeń, zwłaszcza magazynujących. Na przykład można umieścić urządzenie w specjalnej szafie w serwerowni oraz wdrożyć skuteczny system kontroli dostępu i zarządzania kluczami, zapobiegający fizycznemu dostępowi nieautoryzowanego personelu z zamiarem uszkodzenia sprzętu albo podłączenia akcesoriów wyposażonych na przykład w złącze USB lub złącze szeregowe.

2. Zmieniaj hasła regularnie

Zalecamy regularną zmianę haseł w celu ograniczenia ryzyka odgadnięcia lub ujawnienia hasła.

3. Niezwłocznie konfiguruj i aktualizuj informacje związane z resetowaniem haseł

Urządzenie obsługuje funkcję resetowania hasła. Należy niezwłocznie skonfigurować informacje związane z resetowaniem hasła, łącznie ze skrzynką pocztową użytkownika i pytaniami zabezpieczającymi. Jeżeli te informacje ulegną zmianie, należy niezwłocznie zaktualizować konfigurację. Podczas konfigurowania pytań zabezpieczających zalecane jest unikanie odpowiedzi, które można łatwo odgadnąć.

4. Włącz funkcję blokowania konta

Funkcja blokowania konta jest domyślnie włączona (zalecane ustawienie) i gwarantuje ochronę konta. Jeżeli atakujący usiłuje zalogować się przy użyciu nieprawidłowego hasła wielokrotnie, konto i źródłowy adres IP zostaną zablokowane.

5. Zmień domyślny port usługi HTTP i porty innych usług

Zalecamy zmianę domyślnego portu HTTP i portów innych usług na dowolne numery z zakresu 1024 – 65535 w celu ograniczenia ryzyka odgadnięcia używanych numerów portów przez osoby nieupoważnione.

6. Włącz funkcję HTTPS

Zalecamy włączenie funkcji HTTPS umożliwiającej korzystanie z usług internetowych poprzez bezpieczny kanał komunikacyjny.

7. Powiąż adres MAC

Zalecamy powiązanie adresów IP i MAC bramy z urządzeniem w celu ograniczenia ryzyka fałszowania pakietów ARP.

8. Rozważnie przypisuj konta i uprawnienia

Zgodnie z wymaganiami związanymi z biznesem i zarządzaniem należy rozważnie dodawać użytkowników i przypisywać do nich minimalny zestaw uprawnień.

9. Wyłącz zbędne usługi i wybierz tryby bezpieczne

Wyłącz usługi, które nie są używane, takie jak SNMP, SMTP lub UPnP, aby ograniczyć ryzyko. Jeżeli jest to konieczne, zdecydowanie zalecane jest użycie trybów bezpiecznych, między innymi następujących usług:

- SNMP: Wybierz protokół SNMP v3 i skonfiguruj silne hasła szyfrowania i uwierzytelniania.
- SMTP: Wybierz zabezpieczenia TLS dostępu do serwera skrzynek pocztowych.
- FTP: Wybierz protokół SFTP i skonfiguruj silne hasła.
- Punkt dostępu (AP): Wybierz tryb szyfrowania WPA2-PSK i skonfiguruj silne hasła.

10. Szyfrowana transmisja audio i wideo

Jeżeli Twoje dane audio i wideo są bardzo ważne lub poufne, zalecamy użycie funkcji szyfrowania transmisji w celu ograniczenia ryzyka kradzieży przesyłanych danych audio i wideo. Uwaga: szyfrowanie powoduje zmniejszenie efektywności transmisji.

11. Inspekcja zabezpieczeń

- Sprawdź użytkowników online: zalecamy regularne sprawdzanie użytkowników online w celu upewnienia się, że nie nastąpiło zalogowanie do urządzenia bez autoryzacji.
- Sprawdź dziennik urządzenia: Przeglądając dzienniki, można ustalić adresy IP używane do logowania się do urządzeń i najważniejsze wykonywane operacje.

12. Dziennik sieciowy

Ze względu na małą pojemność pamięci urządzenia rozmiar przechowywanego w niej dziennika jest ograniczony. Jeżeli konieczne jest zapisywanie w dzienniku danych z długiego okresu, zalecane jest włącznie funkcji dziennika sieciowego, umożliwiającej synchronizowanie najważniejszych dzienników z serwerem sieciowym w celu śledzenia.

13. Utwórz bezpieczne środowisko sieciowe

Aby zapewnić lepszą ochronę urządzenia i ograniczyć potencjalne cyberzagrożenia, zalecamy zastosowanie następujących środków:

• Wyłącz funkcję mapowania portów routera, aby zapobiec bezpośredniemu dostępowi do urządzeń intranetowych z sieci zewnętrznej.

- Sieć powinna być podzielona na partycje i izolowana zależnie od lokalnych wymagań sieciowych. Jeżeli nie obowiązują wymagania dotyczące komunikacji między dwiema sieciami podrzędnymi, zalecane jest użycie sieci VLAN, sieciowej funkcji GAP i innych technologii w celu partycjonowania sieci i uzyskania efektu izolacji.
- Ustanów system uwierzytelniania dostępu 802.1x, aby ograniczyć ryzyko nieautoryzowanego dostępu do sieci prywatnych.
- Włącz funkcję filtrowania adresów IP/MAC, aby ograniczyć zakres hostów mających dostęp do urządzenia.

Więcej informacji

Prosimy odwiedzić oficjalną witrynę internetową firmy Dahua – Centrum reagowania na sytuacje kryzysowe związane z bezpieczeństwem, aby uzyskać informacje na temat komunikatów dotyczących bezpieczeństwa oraz najnowsze zalecenia dotyczące zabezpieczeń.

BEZPIECZNIEJSZE SPOŁECZEŃSTWO I INTELIGENTNIEJSZE ŻYCIE